

Ohje psykologisista tutkimuksista opiskeluhuollossa

Tutkimusten tarkoitus opiskeluhuollossa

Opiskeluhuollon psykologi kartoittaa tarvittaessa oppilaan oppimista psykologisten tutkimusten avulla. Tutkimuksilla voidaan selvittää oppilaan yleisiä päättelytaitoja. Psykologisten tutkimusten tarkoituksena on tuottaa tietoa oppilaan pedagogisten tukitoimien suunnittelemiseksi. *Psykologiset tutkimukset tehdään vain niissä tilanteissa, joissa pedagogisia tukitoimia ei voida suunnitella ilman tutkimuksen tuottamaa tietoa.*

Diagnostiset ja kuntoutuksen suunnitteluun tähtäävät tutkimukset tulee tehdä terveydenhuollossa, kuten ADHD:n ja autismin kirjon häiriöiden diagnostinen selvittely. Opiskeluhuollon psykologi tekee arvon ohjautumisesta terveydenhuoltoon kuultuaan asianosaisia (opettajaa, oppilasta/opiskelijaa, huoltajia). Opiskeluhuollon psykologipalveluiden tarkoituksena on opiskelun ja koulunkäynnin tuki ja ohjaus, jolla tuetaan opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 § 7). Lainsäädäntö ei velvoita psykologisen tutkimusten tekemistä. Tutkimus voi kuitenkin olla hyvä väline psykologin arvioinnin tueksi.

Ohjautuminen psykologiseen tutkimukseen

Ennen psykologiseen tutkimukseen ohjautumista oppilasta tulee tukea erityispedagogisin keinoin ja arvioida. Erityisopettaja voi arvioida muun muassa oppilaan lukemisen, kirjoittamisen ja luetun ymmärtämisen taitoja. Pääsääntö on, että ennen psykologisia tutkimuksia oppilaan tulee saada suunnitellusti ja säännönmukaisesti pedagogista tukea (peruskoulussa tehostettua tukea). Lukivaikeusepäilyjen kohdalla riittää erityispedagoginen arvio ja tuen suunnittelu.

Jokaisen oppilaan kohdalla arvioidaan erikseen tutkimuksen teon tarpeellisuus opiskeluhuollon psykologin toimesta. Hyvä käytäntö pedagogisten tukitoimien tarkentamiseksi ja psykologisten tutkimusten tarpeen arvioimiseksi on, että opettaja varaa konsultaatioajan psykologille. Konsultaatio pidetään psykologin ja oppilaan oman opettajan ja/tai erityisopettajan kesken. Konsultaatiossa käydään läpi oppilaan tämänhetkinen tilanne, oppilaan saamat tukitoimet sekä suunnitellaan lisätukea. Konsultaatio voidaan tehdä oppilaan nimellä, jolloin konsultaatiosta opettajan on hyvä ilmoittaa huoltajille. Tarvittaessa psykologi voi konsultaation perusteella suositella psykologisten tutkimusten tekoa.

Konsultaatio sinällään on riittävä perusopetuslain 628/1998 § 16 a ja 17 tarkoittamaksi moniammatilliseksi käsittelyksi, kun harkitaan oppilaan siirtämistä tuenportaalta toiselle.

Huoltaja ja oppilas tai opiskelija voivat olla myös itse suoraan opiskeluhuollon psykologiin yhteydessä oppimiseen liittyvissä huolissa. Tällöin tehdään edelleen tiivistä yhteistyötä opettajan kanssa.

Psykologisten tutkimusten tekemiseksi tarvitaan aina alaikäiseltä huoltajien suostumus. Psykologi voi myös tilata oppilaan aiempia selvityksiä ja tutkimuksia terveydenhuollosta huoltajien (ja yli 12-vuotiaan nuoren) kirjallisella luvalla. Usein aiemmin tehdyt selvitykset ja tutkimukset tuovat arvokasta tietoa tuen suunnitteluun. Mikäli lapsen/nuoren elämäntilanne on ajankohtaisesti kuormittava tai hänellä on voimakkaita psyykkisiä oireita, tutkimuksen tekemistä voi olla syytä lykätä ja tarjota perheelle muuta tukea tai palvelua.

Tutkimusten sisältö

Psykologiset tutkimukset sisältävät oppilaan omat tutkimuskäynnit sekä aloitus- ja lopetuspalaverit yhdessä oppilaan huoltajien, oppilaan (kehitystaso huomioiden), opettajien sekä psykologin kesken. Tarvittaessa mukaan voidaan pyytää myös muita henkilöitä. Palavereiden tarkoituksena on kerätä tietoa oppilaan, perheen ja tarvittaessa luokkaryhmän tilanteesta ja suunnitella oppilaalle kouluun ja kotiin sopivat tukitoimet. Ennen tutkimusten aloittamista opettajia ja huoltajia pyydetään usein täyttämään erilaisia kyselyitä, joissa kartoitetaan oppilaan kasvua ja kehitystä. Psykologi käy tarvittaessa havainnoimassa oppilaan käyttäytymistä oppitunneilla. Palavereiden aikana täydennetään yleensä pedagogisia asiakirjoja ja tehdään/täydennetään oppilashuoltokertomusta. Mikäli psykologisten tutkimusten perusteella tulee tarve saada lapselle kuntoutusta tai terapiaa, psykologi ohjaa perheen terveydenhuoltoon.

Tutkimusten uusiminen

Opiskeluhuollon psykologi tekee tarvittaessa psykologisten tutkimusten uusintatutkimuksia (kognitiivisen tason seuranta, jatko-opintojen valintaan liittyvät tutkimukset) niissä tapauksissa, joissa oppilaan tilanne on olennaisesti muuttunut eikä aiemman tutkimuksen perusteella voida enää suunnitella pedagogisia tukitoimia. Uusintatutkimuksen tarve perustuu psykologin omaan harkintaan ja pedagogisiin tarpeisiin. Jatko-opintojen valinnassa paras asiantuntemus löytyy opinto-ohjaajalta ja opinto-ohjaaja voi tarvittaessa konsultoida psykologia. Erytisammattioppilaitoksiin hakeutumisessa ei psykologin tutkimusyhteenveto tai lausunto ole välttämätön, vaan opettajilla ja erityisopettajilla on yleensä paras asiantuntemus erityisen tuen tarpeesta. Erytisammattioppilaitoksiin haussa voidaan hyödyntää tarvittaessa aiemmin tehtyjä psykologin lausuntoja.